

W hesperyjskim sadzie

Bibliografia:

- Źródło: Jan Kochanowski, *Na lipę*, [w:] tegoż, *Fraszki, Pieśni i Treny*, Warszawa 2005, s. 31.
- Źródło: Jan Parandowski, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Warszawa 1984, s. 130.

W hesperyjskim sadzie

Ogród Hesperyd

Źródło: Albert Herter, 1898, olej na płótnie, domena publiczna.

Ćwiczenie 1

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Sporządź notatkę na temat lipy. Uwzględnij w niej informacje na temat cech charakterystycznych (np. wyglądu, zapachu) oraz zastosowania tej rośliny (np. kwiatów, drewna).

Polecenie 2

Przeczytaj tekst lub wysłuchaj fraszki Jana Kochanowskiego pt. *Na lipę*.

Trwa wczytywanie danych ..

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Drj5JHqOp>

Jan Kochanowski, *Na lipę*, czyta Bartosz Woźny

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie recytacji wiersza "Na lipę".

” Jan Kochanowski

Na lipę

Gościu, siądź pod mym liściem, a odpoczni sobie!

Nie dójdzie cię tu słońce, przyrzekam ja tobie,

Choć się [nawysszej](#) wzbije, a proste promienie

Ściągną pod swoje drzewa rozstrzelane cienie.

Tu [zawždy](#) chłodne wiatry z pola zawiewają,

Tu [słowicy](#), [tu szpacy](#) wdzięcznie [narzekają](#).

Z mego wonnego kwiatu pracowite pszczoły

Biorą miód, który potym [szlachci](#) pańskie stoły.

A ja swym cichym szeptem sprawić umiem [snadnie](#),

Że człowiekowi [łacno](#) słodki sen przypadnie.

Jabłek wprawdzie nie rodzę, lecz mię pan tak [kładzie](#)

[Jako szczep napłodniejszy](#) w [hesperyskim sadzie](#).

Źródło: Jan Kochanowski, *Na lipę*, [w:] tegoż, *Fraszki, Pieśni i Treny*, Warszawa 2005, s. 31.

Ćwiczenie 2

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Z podanych wyrazów wybierz opisane we fraszce *Na lipę* zalety siedzenia pod lipowym drzewem i przeciągnij na ilustrację. Poprzyj je odpowiednimi cytataми. Wpisz fragmenty utworu w pola tekstowe i przeciągnij w odpowiednie miejsca.

Henryk Pillati, *Jan Kochanowski pod ulubioną lipą*, 1864

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Ciekawostka

Jan Kochanowski w wierszu *Na lipę* nawiązał do mitologii greckiej, wprowadzając wyrażenie 'hesperyjski sad'.

” Jan Parandowski

Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian

Gaja podarowała Herze z okazji jej ślubu z Dzeusem śliczną jabłoń, która rodziła złote owoce. Hera zasadziła drzewo w ogrodzie bogów, na najdalszym zachodzie, gdzie dzień z nocą się spotyka, i kazała je pilnować trzem siostrą, Hesperydą. Na drzewie siedział stugłowy nieśmiertelny smok, mówiący wszystkimi językami ziemi.

Źródło: Jan Parandowski, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Warszawa 1984, s. 130.

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, jak właściciel traktuje lipę w podzięce za to, co od niej otrzymuje. Zacytuj odpowiedni fragment utworu *Na lipę*.

Ćwiczenie 6

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 9

Uzupełnij notatkę na temat wiersza „Na lipę”. W razie wątpliwości wykorzystaj różne źródła informacji, np. słowniki.

pieśń, stroficzny, żeńskie, stychiczny, religijnej, niedopowiedzeniem, ptaki – raki, wersie, poważnej, dąb – ząb, wyrazie, dwunastu, przedostatnia i ostatnia, trzynastozgłoskowcem, tylko ostatnia sylaba, fraszka, parzyste, trzynastu, morałem, nieparzyste, żartobliwej, puentą, trzynaście, zdaniu, dwunastozgłoskowcem

„Na lipę” autorstwa Jana Kochanowskiego to, czyli krótki utwór liryczny, zazwyczaj rymowany lub wierszowany, o różnorodnej tematyce, zwykle Często kończy się „Na lipę” składa się z wersów. Utwór został napisany, co oznacza, że w każdym występuje sylab. Poeta zastosował rymy (aabb) i, czyli takie, w których podobnie brzmi sylaba, np. Brak podziału na zwrotki oznacza, że jest to wiersz

Notatka

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Napisz uprzejmą odpowiedź na zaproszenie lipy: 'Gościu siądź pod mym liściem...!'

Polecenie 3

Zredaguj, podobne do lipowego, zaproszenie, np. w imieniu soczystej trawy, sosnowego lasu lub majowego deszczyku.

Polecenie 4

Zaprojektuj plakat reklamujący 'wczasy pod lipą'.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.